

služi dejstvo, da je na rokotvornem kurzu v Gradcu poučeval tukajšnji strokovni učitelj E. Cigoj; učenci in učitelji so se torej peljali daleč iz domovine, mesto da bi bili ostali v Ljubljani ter prihranili deželi in sebi lepih novcev. Sklenilo se je: 1. deški rokotvorni pouk naj se označi kot važni del ljudskošolskega pouka; 2. osnuje naj se zanj posebno nadzorstvo, ki bo poslovalo po zgoraj izraženih principih; 3. za rokotvorni pouk naj se določijo posebne stalne nagrade; 4. deluje naj se na to, da se osnuje rokotvorni tečaj za ljudske učitelje, in sicer na ljubljanskih c. kr. umetno obrtnih strokovnih šolah; 5. deželnemu odboru se naroča, da vso to zadevo resno v roko vzame in v prihodnjem zasedanju poroča o doseženem uspehu.

Pozdravljamo te važne sklepe z resničnim zadoščenjem, pričakuje, da se vsled njih uredi in zagotovi rokotvorni pouk. Francoski kraljeviči so se morali izučiti kacega rokodelstva, in naša mladina naj ne bo deležna podobne dobrote?

Grozdni sukač.

Mokrotno in deževno vreme preteklih dni je olajšalo marsikateremu tihotapcu iz živalstva boj za življenje. Po vinogradih se je mestoma grozno namnožil grozdni sukač, kateremu tudi sukač in kiseljak pravijo. To vam je neznaten metuljček v rujavkasti suknjici, od katerega bi pač ne pričakovali kako zlo, zakaj taka majhna stvarica se nam zdi skoro brez vsakega pomena. Po velikosti zločincev vendar ne smemo soditi, dobro vedoč, da se prikažejo ravno taki pritlikavci dostikrat v neizmerni množini in nadomestijo s svojim številom, kar jim na drugi strani primanjkuje.

Groznega sukača prištevamo najhujšim sovražnikom vinske trte. Že meseca velikega travna ga moremo opazovati v vinogradu. Po dnevu ga vidimo le redko kedaj, kajti otvore se skriva med trtnim listjem, kjer ga ni lahko ugledati, ker položi svoja krilca strehasto po tankem telescu. Zvečer pa nekako oživi in leta do ranega jutra, da se spari. Zdaj se spravijo samice na svoje malovredno delo in odlože svojih 30—40 jajčic posamezno na mlada razcvetja (grozdiče). Ko se jim je to posrečilo, nimajo na svetu nobenega pomena več, zato poginejo.

Kmalu pa se izležejo iz jajčic drobne goseničice, ki gredo takoj na delo. Da so nekoliko bolj varne, preprežejo razcvetje s tanko prejo, oglodajo jih potem in onemogočijo s tem nastavljanje vinskih jagod. Ob ugodnem vremenu trta hitro ocvete in škoda ni posebno velika. Ako pa nastopi hladno vreme, da se cvetje ne more naglo razvijati, tedaj je pa škoda tem večja, čim dalje traja neugodno vreme. Popolnoma razvita gosenica je približno 1 cm dolga, rudečkasta in nosi črno glavo. Tej

gosenici pravimo „seneni črv“, ker se o seneni košnji najbolj razširja. Dasiravno je neznatna, vendar je ni težko opaziti. Zaprede se namreč po največ med razcvetjem, kjer si napravi nekak tulec, okoli katerega je vse polno rujavih, poškodovanih cvetnih delov. Ako zapredek previdno snameš, kmalu se ti prikaže „črnoglav“, ki tiči v njem. Našel sem po Halozah trsov, kjer je bilo med razcvetji vse polno te škodljive zalege. Ljudje navadno mislijo, da škoda, ki jo napravi ta „črvič“, ni velika in se ne zmenijo zanj. Časih se zapredejo gosenice tudi na trtnem listju in se zabubijo v teh zapredkih. Meseca malega srpana pridejo iz bub zopet metulji, ki so pomladanskim popolnoma podobni in tudi jednaki živijo. Razločujejo pa se od njih v tem, da polagajo svoja jajčica na jagode, v katere se zavrtejo blizu reclja meseca velikega srpana goseničice, ki se hranijo z njihovo vsebino. Mesto, kjer se je goseničica zavrtala, je sivkasto ali rujavkasto. Senenci škodujejo s tem, da pohrustajo cvetje, drugi zarod pa s tem, da se napadene jagode posušijo in odpadejo, zlasti vrste s trdo lupino in ob suhem vremenu. Po največ pa začnejo poškodovane jagode gniti in okužijo tudi druge, ki so bile sicer zdrave. Napadene jagode ne dozoriijo nikdar popolnoma, temveč ostanejo kisle in izpridijo pridelek, ako jih nismo odbrali. Zato pravimo gosenici druge zalege „kiselják“. Ko je dosegla svojo naravno velikost, spusti se ob niti navzdol, stisne se pod luske in v špranje na skorji, ali se skrije v strženu starega lesa, v razpokah vinogradskega kolja, v slamnatih vezéh itd. V teh skrivališčih se zaprede in zabubi ter čaka do prihodnjega velikega travna, ko se izmota iz bube zopet metulj.

Groznega sukača treba zatirati, kolikor najbolj mogoče. Kjer se je prav silno razmnožil, opravijo posamezniki malo, ker prehajajo metulji iz zanemarjenih vinogradov in skrbé za zarod. V takih slučajih se morajo združiti vsi vinogradniki in z vso silo seči po škodljivcu. Pokončevati je treba metulje, gosenice in bube. Metulje najlažje polovimo s posebnimi pahljačami, t. j. s tankimi deščicami približno 30 cm², ki jih namažemo po obeh straneh s kakim dobrim lepivom in pritrdimo na primerno palčico. Za lov so najboljši otroci, ki gredo meseca velikega travna in malega srpana — ob tem času namreč letajo metulji — po dnevu v napadene vinograde. Ker so metulji skriti, treba trto malo stresti, da odlete. Ker so počasni, jih je lahko doseči z omenjeno napravo in uničiti.

Vseh metuljev vendar nikdar ne pokončamo in zato moramo paziti tudi na gosenice, od katerih zatiramo spomladansko zalego s tem, da poškropimo pred cvetjem napadene grozdiče s tekočino, katero si napravimo, ako raztopimo na 100 l vode 1.5 kg mrčesjega praška in 3 kg mazljivega mila. Ker mora biti curek tanek in močen, da raztrga niti, treba posebnega razpršilnika, kateremu pravijo „Canulla Libella“ in ki ga prodaja administracija časopisa „Weinlaube“ v Klosterneuburgu po 6 kron. Ta razpršilnik se natakne na navadno vinogradsko škropilnico.

Uspehi takega škropljenja vender niso popolni, zlasti ako so gosenice že precej dorasle in se pomaknile v zapredek, kajti tega škropilnica navadno ne predere in škodljivci se razvijajo dalje. Zato je in ostane najzanesljivejši in najizdatnejši način zatiranja sukačevih gosenic in sicer istotako semencev kakor kiseljakov ta, da zaporedoma preiščemo trto za trto, s prsti ali s klinčkom izvlečemo kvarljivca iz razcvetja in jagod ter takoj zmaštimo. To delo gre sicer počasi od rok, a vender se mora najnujnejše priporočati. Od kiseljaka napadene jagode, tako tudi one, katere so začele gniti, moramo previdno izrezati in uuiti.

Ker se iz bub razvijejo metulji, moramo paziti tudi na nje. Spomladi za rezí treba odrgniti ves stari les in kolje z jeklenimi ščetmi ali z rokavicami od žice. Nadalje treba sožgati vse vezi, olupe, stare čepe in odrezano rožje, ako ga ne potrebujemo za cepljenje. Tudi v strženovih cevéh na starem lesu se nahajajo časih bube; te je treba pretisniti.

Velika množina vinogradnikov misli, da škropljenje z bakreno galico pokonča tudi grozdnega sukača. A to je napačno, kajti omenjena tekočina ne pride do senencev, še manj pa do kiseljakov. Zato ne smemo rok križem držati, ampak na delo, da si obvarujemo žlahtno vinsko kapljico! M. Cilenšek.

Kmetijske raznoterosti.

Cepljenje z očesom ali okulacija je med vsemi načini cepljenja najbolj priprosto, najlažje in najbolj gotovo. Opravlja se lahko meseca junija na živo ali pa meseca avgusta na speče oko. V prvem slučaju mora oko že v istem letu pognati, speče oko se pa v tem letu samo s podlago zaraste, a poganjati začne šele naslednjo spomlad, ko divjak vrhu očesa prerežemo. V krajih, kjer se bojimo zimskih mrazov, se cepljenje v speče oko bolj priporoča, posebno pa še za rastline, ki rade pozebejo, kakor so vrtnice, breskve, murve, smokve itd. Navadno požene tako oko jako krepko mladiko. Ker pa vidimo včasih radi hitro po replenju svoj uspeh in neuspeh še popravimo, zato se cepi jako mnogo tudi v živo oko, pri katerem se divjak kakih 5 cm nad okom prereže, da to kmalu požene. Za okulacijo izbrati je na divjaku gladko mesto, ki je dovolj sočno. Tu se naredi v lubad zarezo v naslednji obliki a paziti je pri tem, da se lesa ne pokvari. Nato se izreže na cepiču oko z nekoliko lubadom in sicer naj ga bode pod očesom dvakrat toliko kakor nad očesom. Paziti je pri tem, da ostane srce na očesu, ker bi se cepič drugače ne prijel. Listje treba 1½ cm od očesa odtrgati.

Da dobiš debel krompir, odstrani, ko ga okopavaš, vsa majhna stebelca a pusti samo 2—3 najmočnejša. Na ta način dobiš sicer manjše število gomoljev, a ti bodo mnogo bolj debeli. Še boljše pripomoreš, da se krompir debeli, če se stebelu cvetje odtrga, kajti s tem si prihrani rastlina mnogo hrane, ki pride gomolju v prid. Tako delo opravljajo lahko otroci. Kjer se pokazuje na krompirjevem listu strupena rosa ali peronospera, ki provzročuje, da listje odpade, treba ga je škropiti enako kakor trsje z raztopnino modre galice. Brez listja se namreč tudi ne more krompir debeliti.

Poučni in zabavni del.

Ljubim vas!

Spisal Octave Rosa.

Moj prijatelj Iskroslav se je prvič zaljubil, ko je bil star 16 let. Poprej ljubezni ni poznal drugače kot iz romanov, katere je čital jako rad, zlasti poglavja, kjer so bili na dolgo in široko opisani ljubavni prizori in sestanki; govore, ki sta jih imela zaljubljenca mej seboj, se je včasih celo na pamet naučil in mi jih ob dolgih zimskih večerih navdušeno deklamoval.

Sicer pa je bil moj prijatelj popolnoma pameten in normalen človek; imel ni nikakih ekstravagantnih mislij in nazorov, nikakih razvad ali drugih posebnosti, jedel je ob pravem času, pil za potrebo in dežnika tudi ni nosil ob lepem vremenu seboj, kot to delajo nekateri čudaki. Niti tega mu ni mogla očitati živa duša, da bi bil grd; ne, to bi bila velika krivica, ker Iskroslav je bil sicer majhne postave, a dolgih črnih las, na katere je bil posebno ponosen, rudečih lic, primernega nosa, a naravno bil je še brez brk. V rokah je imel navadno debelo, grčavo batino, pred katero so imeli psi silno velik strah in na suknji je imel pripet skoro vedno živorudeč cvet. Celo gospodične so se ozirale rade za njim; pa ne vem, ali jim je tako ugajala njegova najmodernejša kravata, — moj prijatelj se je nosil silno elegantno — ali so jim bili tako všeč njegovi črni lasje, ali njegova ponosna hoja. Ob takih prilikah me je Iskroslav vselej dregnil s komolcem v rebra in mi pošepetal: „Vidiš-li, kako se ozira za menoj“? In nikdar ni pozabil pristaviti: „Ali mi stoji dobro kravata“?

Lansko zimo pa se je moj prijatelj temeljito zaljubil v črnooko Ido, blagajničarko pri tvrdki Kastner. Bila je ta Ida prav lepo dekletce, in z veseljem si lahko pogledal njen zdravi, okrogli obrazek. Stanovala je v isti hiši, istem nadstropju, istem hodniku kot midva. Dolgo časa nisem znal ničesar o prijateljevi ljubezni; Iskroslav je svoje skrivnosti skrbno prikrival. Toda vkljub temu sem počel kmalu slutiti, da z mojim prijateljem ni vse v redu. Počel je pisati pesmi, in to zaljubljene. Pisal jih je navadno zvečer, dolgo v noč. Joj, to so bili časi zame, ko sem videl pred seboj svojega ljubljence klavernega in pobitega! Po cele dolge večere je pisal, povešal glavo in vzdihoval, a meni se je smilil v dno srca. Dolge lase je imel ženijelno skuštrane, in obraz mu je žarel pesniškega navdihnjenja. Koliko papirja je popisal tiste dni, koliko črnila porabil in koliko peres potrošil, se ne spominjam več prav dobro; vem le toliko, da je bilo silno mnogo.

Nadalje sem kmalu opazil, da je postal moj Iskroslav zadnje dni silno zamišljen; ni se brigal za celi svet okolo sebe, niti kadil ni, temveč oči je uprl nekam v daljavo, gledal in mislil. Govoril ni nič, le včasih je vzdihnil prav tiho in silno žalostno.